

Na osnovu člana 12 stav 5 Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja („Službeni list RCG” broj 28/06, Službeni list CG” broj 28/11), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

**PRAVILNIK**  
**O FITOSANITARNIM MJERAMA ZA ISKORJENJIVANJE I SUZBIJANJE BOROVE**  
**NEMATODE *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle et al.\***

**Predmet**

**Član 1**

Ovim pravilnikom propisuju se mjere za iskorjenjivanje i suzbijanje borove nematode *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle et al. (u daljem tekstu: borova nematoda).

**Značenje izraza**

**Član 2**

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **osjetljivo bilje** je bilje, osim plodova i sjemena, rodova: *Abies* Mill., *Cedrus* Trew, *Larix* Mill., *Picea* A. Dietr., *Pinus* L., *Pseudotsuga* Carr. i *Tsuga* Carr;
- 2) **osjetljivo drvo** je drvo četinara (Coniferales), osim rezanog drveta i trupaca rodova *Taxus* L. i *Thuja* L.;
- 3) **osjetljiva kora** je kora četinara (Coniferales);
- 4) **vektor** je insekt roda *Monochamus*;
- 5) **sezona leta vektora** je period od 1. aprila do 31. oktobra, uzimajući u obzir i četiri dodatne sedmice prije i poslije očekivane sezone leta.

**Posebni nadzor**

**Član 3**

Prisustvo borove nematode u području gdje nije poznato da se pojavljuje, utvrđuje se sprovođenjem posebnog nadzora nad osjetljivim biljem, drvetom, korom i vektorima, u skladu sa godišnjim programom fitosanitarnih mjera.

Posebni nadzor iz stava 1 ovog člana, obuhvata sakupljanje i laboratorijsko testiranje uzoraka osjetljivog bilja, drveta, kore i vektora.

**Laboratorijska testiranja**

**Član 4**

Laboratorijska testiranja na prisustvo borove nematode u osjetljivom bilju, drvetu, kori i vektorima, vrše se u skladu sa protokolom iz EPPO-a za *Bursaphelenchus xylophilus* - Standard PM7/4(2), i drugim naučno potvrđenim molekularno dijagnostičkim metodama ako su pouzdane kao metode iz EPPO standarda.

**Krizni plan**

**Član 5**

U slučaju potvrđenog prisustva ili sumnje na prisustvo borove nematode, organ uprave nadležan za zdravstvenu zaštitu bilja (u daljem tekstu: organ uprave), donosi plan kojim se utvrđuju fitosanitarne mjere za suzbijanje i iskorjenjivanje borove nematode (u daljem tekstu: krizni plan).

Kriznim planom iz stava 1 ovog člana, određuje se:

- 1) uloga i odgovornost organa uprave i drugih organa i subjekata uključenih u sprovođenje kriznog plana;
- 2) pravila o razmjeni informacija između organa uprave, drugih organa i subjekata uključenih u sprovođenje kriznog plana, držaoca bilja kod koga se sprovode fitosanitarne mjere i javnosti;
- 3) pravila o laboratorijskom testiranju; i
- 4) pravila o osposobljavanju lica organa i subjekata uključenih u sprovođenje kriznog plana.

### **Obilježeno područje**

#### **Član 6**

Kada se utvrdi prisustvo borove nematode u osjetljivom bilju u području gdje nije poznato da se pojavljuje borova nematoda ili ako postoji dokaz o prisustvu borove nematode iz drugih izvora, područje na kojem je potvrđeno prisustvo bez odlaganja se obilježava (u daljem tekstu: obilježeno područje).

Kada je prisustvo borove nematode potvrđeno u vektoru ili u pošiljci osjetljivog drveta, osjetljive kore ili u drvenom materijalu za pakovanje, sprovode se istraživanja u blizini mjesta gdje je vektor uhvaćen odnosno u blizini mjesta gdje su osjetljivo drvo, osjetljiva kora ili drveni materijal za pakovanje bili u trenutku pronalaska borove nematode.

Kada se istraživanjima iz stava 2 ovog člana, potvrdi prisustvo borove nematode, područje na kojem je potvrđeno prisustvo obilježava se.

Obilježeno područje sastoji se od zaraženog područja i sigurnosnog područja.

Zaraženo područje je područje u kojem je potvrđeno prisustvo borove nematode.

Sigurnosno područje je područje širine najmanje 20 km računajući od granice zaraženog područja.

Ukoliko se primjenjuju fitosanitarne mjere iskorjenjivanja u obilježenom području u skladu sa čl. 7 i 8 ovog pravilnika, širina sigurnosnog područja može se smanjiti do 6 km od granice zaraženog područja, pod uslovom da to smanjenje ne ugrožava iskorjenjivanje borove nematode.

Kada se potvrdi prisustvo borove nematode u sigurnosnom području uspostavlja se bez odlaganja, novo obilježeno područje u skladu sa stavom 1 ovog člana ili se postojeće proširuje (mijenja i dopunjuje) na način da obuhvati i novo zaraženo područje na kome se sprovode fitosanitarne mjere iskorjenjivanja u skladu sa čl. 7 i 8 ovog pravilnika.

Obilježeno područje se ukida kada se posebnim nadzorom nad osjetljivim biljem i vektorima utvrdi da borova nematoda nije bila prisutna u obilježenom području predhodne četiri godine.

### **Fitosanitarne mjere**

#### **Član 7**

Radi iskorjenjivanja borove nematode u obilježenom području sprovode se sljedeće fitosanitarne mjere:

1) oko svake osjetljive biljke u kojoj je potvrđeno prisustvo borove nematode, formira se bez odlaganja zona sječe, minimalnog poluprečnika od 500m.

Poluprečnik iz stava 1 tačka 1 ovog člana, utvrđuje se za svaku osjetljivu biljku pojedinačno i određuje se u zavisnosti od analize rizika od prenošenja borove nematode vektorom na udaljenost veću od 500 m od osjetljive biljke.

U zoni sječe svo osjetljivo bilje se siječe, uklanja i uništava na bezbjedan način.

Sječenje i uništavanje osjetljivog bilja se sprovodi idući od spoljnjih granica ka

centru zone uz preduzimanje mjera predostrožnosti da bi se izbjeglo širenje borove nematode i njenog vektora tokom sječenja.

Svo uginulo bilje i bilje lošeg zdravstvenog stanja kao i određeni broj bilja zdravog izgleda koji je odabran na osnovu procjene rizika od širenja borove nematode, uzorkuju se nakon sječe, a uzorak se uzima iz nekoliko djelova svake biljke, uključujući krošnju, radi testiranja.

2) ukoliko se procjeni da formiranje zone sječe iz stava 1 tačke 1 ovog člana, ima neprihvatljive društvene ili ekološke uticaje, minimalni poluprečnik zone sječe može se smanjiti na 100m oko svake osjetljive biljke u kojoj je potvrđeno prisustvo borove nematode.

U slučajevima kada se procjeni da je sječa pojedinačnih biljaka u zoni sječe neodgovarajuća iz određenih razloga, može se primjeniti alternativna mjera iskorjenjivanja samo ako nudi isti nivo zaštite od širenja borove nematode.

3) u slučaju formiranja zone sječe u skladu sa stavom 1 tačkom 2 ovog člana, na osjetljivom bilju koje je izuzeto od sječe i koje se nalazi na udaljenosti 100m-500m od osjetljivog bilja u kome je potvrđeno prisustvo borove nematode, sprovode se sljedeće fitosanitarne mjere:

a) godišnje uzorkovanje i testiranje na prisustvo borove nematode, koristeći šemu za uzorkovanje sa 99% pouzdanosti da je nivo prisustva borove nematode u osjetljivim biljkama ispod 0,1%, u skladu sa međunarodnim standardom (ISPM-31),

b) do iskorjenjivanja, vrše se pregledi osjetljivih biljaka na prisustvo znakova ili simptoma prisustva borove nematode svaka dva mjeseca tokom sezone leta vektora, uzorkovanjem i testiranjem tih biljaka na prisustvo borove nematode.

4) kada se istraživanjem u periodu od tri uzastopne godine dokaže da vektor nije prisutan, minimalni poluprečnik zone sječe iznosi 100m oko svake osjetljive biljke u kojoj je potvrđeno prisustvo borove nematode, osim ako posebnim nadzorom u narednom periodu se ne dokaže prisustvo vektora u obilježenom području.

### **Fitosanitarne mjere za iskorjenjivanje**

#### **Član 8**

Pored fitosanitarnih mjera iskorjenjivanja iz člana 7 ovog pravilnika, u obilježenom području se sprovode i sljedeće fitosanitarne mjere:

1) godišnje istraživanje odnosno posebni nadzor osjetljivog bilja i vektora pregledanjem, uzorkovanjem i testiranjem na prisustvo borove nematode, a naročito na osjetljivom bilju koje je uginulo, lošeg zdravstvenog stanja ili se nalazi u područjima koja su pogođena požarima ili olujama, kao i sistematsko uzorkovanje osjetljivog bilja zdravog izgleda, s tim da je intenzitet pregleda četiri puta veći u području na udaljenosti 3000m oko svake osjetljive biljke u kojoj je potvrđeno prisustvo borove nematode.

2) identifikovanje i sječa svog osjetljivog bilja u kojem je potvrđeno prisustvo borove nematode, koje je uginulo, lošeg zdravstvenog stanja ili se nalazi u područjima koja su bila pogođena požarima ili olujama.

Posječeno bilje i ostaci od sječenja se uklanjaju i uništavaju, uz preduzimanje mjera predostrožnosti da bi se izbjeglo širenje borove nematode i njenog vektora dok se ne završi sječa.

Prilikom sječe:

a) osjetljivo bilje koje je identifikovano van sezone leta vektora se siječe, prije naredne sezone leta i uništava na licu mjesta ili se nakon sječe uklanja i njihovo se drvo i kora tretiraju na temperaturi od najmanje 56°C u trajanju od najmanje 30 minuta u objektu za toplotno tretiranje ili se koristi kao gorivo u

objektu za preradu ili u druge destruktivne namjene (svrhe) kojima se obezbjeđuje da je bilje slobodno od borovih nematoda;

b) osjetljivo bilje koje je identifikovano tokom sezone leta vektora, bez odlaganja se sječe i uništava na licu mjesta ili se nakon sječe uklanja i njihovo drvo i kora se tretiraju ili prerađuju u skladu sa podtačkom a) ove tačke.

Posječeno osjetljivo bilje u kojem nije potvrđeno prisustvo borove nematode se uzorkuje i testira na prisustvo borove nematode, u skladu sa šemom za uzorkovanje sa 99% pouzdanosti da je nivo prisustva borove nematode u tim osjetljivim biljkama ispod 0,1%.

Ako se istraživanjem u periodu od tri uzastopne godine dokaže da vektor nije prisutan u obilježenom području, osjetljivo bilje identifikovano van sezone leta vektora u kojem nije potvrđeno prisustvo borove nematode, može da se uzorkuje i testira na prisustvo borove nematode i bez sječe, u skladu sa šemom za uzorkovanje sa 99% pouzdanosti da je nivo prisustva borove nematode u tim osjetljivim biljkama ispod 0,1%.

3) sa osjetljivog drveta koje je identifikovano u obilježenom području tokom sezone leta vektora, sa debla posiječenog osjetljivog bilja skida se kora ili se debla tretiraju insekticidom za uništavanje vektora ili se odmah nakon sječe prekrivaju sa mrežom protiv insekata koja je predhodno natopljena insekticidom.

Nakon skidanja kore, tretiranja ili pokrivanja, osjetljivo drvo se, pod službenim nadzorom, bez odlaganja premješta u skladište ili u objekat za tretiranje.

Drvo, sa kojeg nije skinuta kora, se bez odlaganja, u skladištu ili u objektu za tretiranje, još jednom tretira insekticidom za uništavanje vektora ili se prekriva sa mrežom protiv insekata koja je predhodno natopljena insekticidom.

Drvni otpad dobijen za vrijeme sječe osjetljivog bilja koji je ostao na mjestu sječe, usitnjava se u djelove manje od 3 cm širine i debljine.

4) svo osjetljivo bilje koje je raslo na mjestu proizvodnje na kome je nakon početka posljednjeg vegetacijskog ciklusa potvrđeno prisustvo borove nematode uklanja se i uništava na bezbjedan način.

5) obezbjeđivanje higijenskih mjera za sva transportna vozila koja prevoze šumske proizvode kao i za mašine za preradu šumskih proizvoda.

Borova nematoda se smatra iskorjenjenom kada se posebnim nadzorom osjetljivog bilja i vektora tokom predhodne četiri godine dokaže da borova nematoda nije prisutna ili se na osnovu uzorkovanja i testiranja potvrdi da borova nematoda nije prisutna.

## **Suzbijanje borove nematode**

### **Član 9**

Kada se posebnim nadzorom osjetljivog bilja i vektora, potvrdi prisustvo borove nematode u obilježenom području u periodu od najmanje četiri uzastopne godine i ako se na osnovu iskustva pokaže da je nemoguće iskorijeniti borovu nematodu, može da se vrši održavanje njenog prisustva u obilježenom području na određenom nivou kojim se sprječava dalje širenje (u daljem tekstu: suzbijanje borove nematode).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, suzbijanje borove nematode umjesto iskorjenjivanja i prije isteka perioda od četiri godine može da se vrši u slučajevima kada:

- prečnik zaraženog područja prelazi 20 km;
- postoji dokaz o prisustvu borove nematode u cijelom zaraženom području; i
- kada iskustvo pokazuje da je nemoguće iskorijeniti borovu nematodu u tom području.

Radi suzbijanja borove nematode u obilježenom području, čije sigurnosno područje najmanje 20 km širine, sprovode se sljedeće fitosanitarne mjere:

Radi suzbijanja borove nematode u obilježenom području, čije sigurnosno područje mora biti najmanje 20 km širine, sprovode se sljedeće fitosanitarne mjere:

1) u zaraženom području:

- sprovođenje godišnjeg posebnog nadzora (istraživanje) nad osjetljivim biljem i vektorima pregledanjem, uzorkovanjem i testiranjem na prisustvo borove nematode, a naročito nad osjetljivim biljem koje je uginulo, lošeg zdravstvenog stanja ili se nalazi u područjima koja su pogođena požarima ili olujama;
- sječa svog osjetljivog bilja u kojem je potvrđeno prisustvo borove nematode;
- uklanjanje i uništavanje posječenog osjetljivog bilja i ostataka od sječenja, uz preduzimanje mjera predostrožnosti da bi se izbjeglo širenje borove nematode i njenog vektora.

2) u sigurnosnom:

- a) sprovođenje godišnjeg posebnog nadzora nad osjetljivim biljem i vektorima pregledanjem, uzorkovanjem i testiranjem na prisustvo borove nematode, a naročito nad osjetljivim biljem koje je uginulo, lošeg zdravstvenog stanja ili se nalazi u područjima koja su pogođena požarima ili olujama, kao i sistematsko uzorkovanje osjetljivog bilja zdravog izgleda;
- b) identifikovanje i sječa svog osjetljivog bilja koje je uginulo, lošeg zdravstvenog stanja ili se nalazi u područjima koja su pogođena požarima ili olujama.

Posječeno bilje i ostaci od sječenja se uklanjaju i uništavaju, uz preduzimanje mjera predostrožnosti da bi se izbjeglo širenje borove nematode i njenog vektora prije i tokom sječe.

Prilikom sječe:

- osjetljivo bilje koje je identifikovano van sezone leta vektora se siječe prije sljedeće sezone leta, a osjetljivo bilje identifikovano tokom sezone leta se siječe bez odlaganja, zatim se uništava na licu mjesta, premješta pod službenim nadzorom u zaraženo područje ili se uklanja da bi se njihovo drvo i kora tretirali ili preradili u skladu sa članom 8 tačkom 2 podtačkom a) ovog pravilnika.

Posječeno osjetljivo bilje, osim bilja koje je potpuno uništeno šumskim požarima, se uzorkuje i testira na prisustvo borove nematode, u skladu sa šemom za uzorkovanje sa 99% pouzdanosti da je nivo prisustva borove nematode u tom osjetljivom bilju ispod 0,02%.

- c) na osjetljivom drvetu identifikovanom tokom sezone leta u sigurnosnom području, sprovode se fitosanitarne mjere iz člana 8 stava 1 tačke 3 ovog pravilnika.

Za sva transportna vozila koja prevoze šumske proizvode kao i za mašine za preradu šumskih proizvoda treba obezbijediti higijenske mjere kako bi se spriječilo širenje borove nematode.

## **Obavještavanje subjekata i javnosti**

### **Član 10**

O sprovođenju fitosanitarnih mjerama iskorjenjivanja ili suzbijanja borove nematode, obavještavaju se zainteresovani subjekti i javnost (putem medija, web stranice, izrada brošura, plakata).

## **Premještanje van obilježenog područja**

### **Član 11**

Osjetljivo bilje se može premještati van obilježenog područja i iz zaraženog područja u sigurnosno ako:

- a) je raslo na mjestu proizvodnje gdje borova nematoda nije prisutna ili simptomi njenog prisustva nijesu primijećeni od početka posljednjeg potpunog vegetacijskog ciklusa;
- b) je raslo tokom svog životnog ciklusa pod fizičkom zaštitom od vektora;
- c) je bilje službeno pregledano i testirano čime je potvrđeno da je slobodno od borove nematode i vektora;
- d) ga prati biljni pasoš;
- e) je transportovano van sezone leta vektora ili u zatvorenim kontejnerima ili u pakovanju koje obezbjeđuje da se infestacija sa borovom nematodom ili vektorom ne može pojaviti.

Osjetljivo drvo i kora, osim drvenog materijala za pakovanje, može se premještati van obilježenog područja i iz zaraženog područja u sigurnosno ako:

- a) su podvrgnuti odgovarajućem toplotnom tretmanu u objektu za tretiranje na temperaturi od najmanje 56 °C u trajanju od najmanje 30 minuta;
- b) ih prati biljni pasoš koji je izdao objekt za tretiranje; i
- c) su premještani van sezone leta vektora ili, osim u slučaju drveta bez kore, sa zaštitnim pokrivačem.

Drveni materijal za pakovanje od osjetljivog bilja, može se premještati ako je podvrgnut toplotnom tretiranju u objektu za tretiranje i ako je označen, s tim da se toplotno tretiranje i označavanje vrši u skladu sa međunarodnim standardom (ISPM-15), čime je potvrđeno da je slobodan od borove nematode i vektora.

Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, ukoliko u zaraženom i sigurnosnom području ne postoji objekat za tretiranje, osjetljivo drvo se može premještati van obilježenog područja ili iz zaraženog područja u sigurnosno područje, do najbližeg objekta za tretiranje ako:

- a) je tretiranje, skladištenje i transport posjećenog osjetljivog bilja izvršeno u skladu sa ovim pravilnikom;
- b) se premještanja odvijaju van sezone leta vektora ili sa zaštitnim pokrivačem;
- c) je izvršena kontrola na licu mjesta od strane fitosanitarnog inspektora.

Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, osjetljivo drvo i kora usitnjeni u komade manje od 3 cm debljine i širine, mogu se premještati van obilježenog područja do najbližeg objekta za tretiranje, ili van zaraženog područja u sigurnosno područje, da bi se koristili kao gorivo, ukoliko se premještaju van sezone leta vektora ili sa zaštitnim pokrivačem i ako je izvršena kontrola od strane fitosanitarnog inspektora na licu mjesta.

## **Premještanje u zaraženom području**

### **Član 12**

Osjetljivo bilje, drvo i kora mogu se premještati u zaraženom području u kome se primjenjuju mjere iskorjenjivanja, samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) osjetljivo bilje za sadnju može se premještati ako ispunjava uslove iz člana 11 stav 1 ovog pravilnika;
- 2) osjetljivo drvo i kora se mogu premještati radi sprovođenja fitosanitarnih mjera:
  - a) uništavanja paljenjem na najbližoj lokaciji u obilježenom području koja je određena za tu namjenu;
  - b) korišćenja kao gorivo u objektu za preradu ili korišćenja za druge destruktivne namjene (svrhe) kojima se obezbjeđuje da su slobodni od borovih nematoda ili živih vektora;

c) toplotno tretiranje u objektu za tretiranje na minimalnoj temperaturi od 56 °C u trajanju od najmanje 30 minuta, ili kompostiranje na propisan način.

Fitosanitarne mjere iz stava 1 tačke 2 ovog člana, sprovode se samo ako se osjetljivo drvo i kora premještaju:

- a) pod službenim nadzorom van sezone leta vektora ili sa zaštitnim pokrivačem; ili
- b) nakon tretiranja u skladu sa stavom 1 tačka 2 podtačka c) ovog člana i ako prati biljni pasoš koji je izdao objekat za tretiranje.

3) Drveni materijal za pakovanje od osjetljivog drveta može se premještati ako ispunjava uslove iz člana 11 stav 3 ovog pravilnika.

### **Službena kontrola prilikom premještanja osjetljivog bilja, drveta i kore van obilježenog područja**

#### **Član 13**

Prilikom premještanja osjetljivog bilja, osjetljivog drveta i kore van obilježenog područja i iz zaraženog područja u sigurnosno područje fitosanitarni inspektori sprovode česte, slučajne provjere.

Službena kontrola iz stav 1 ovog člana, sprovodi se na osnovu analize rizika, uzimajući u obzir:

- a) porijeklo pošiljke;
- b) stepen osjetljivosti bilja, drveta i kore; i
- c) dosadašnji odnos lica (subjekta) odgovornog za premještanje osjetljivog bilja i osjetljivog drveta i kore prema poštovanju odredbi ovog pravilnika.

Službene kontrole osjetljivog bilja i osjetljivog drveta i kore sprovode se na mjestima:

- a) premještanja iz zaraženog područja u sigurnosno područje;
- b) premještanja iz sigurnosnog područja u područje van obilježenog područja;
- c) odredišta u sigurnosnom području;
- d) porijekla u zaraženom području, kao što su pilane, iz kojih su premješteni iz zaraženog područja;
- e) u skladu sa analizom rizika.

Službene kontrole iz stava 1 ovog člana, uključuju pregled dokumentacije radi provjere ispunjenosti zahtjeva iz člana 11 ovog pravilnika, utvrđivanje identiteta a u slučaju sumnje na neispunjavanje tih zahtjeva, vrši se zdravstveni pregled koji uključuje testiranje na prisustvo borove nematode.

Slučajne službene kontrole sprovodi i na osjetljivom bilju, osjetljivom drvetu i kori koji se premještaju iz obilježenog područja koje se nalazi van teritorije Crne Gore, u područje na teritoriji Crne Gore koje nije obilježeno.

### **Fitosanitarne mjere u slučaju neispunjavanja uslova za premještanje osjetljivog bilja, drveta i kore**

#### **Član 14**

Kada se službenom kontrolom utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi iz čl. 11 i 12 ovog pravilnika za premještanje osjetljivog bilja, drveta i kore, fitosanitarni inspektor naređuje jednu od sljedećih mjera:

- a) uništavanje osjetljivog bilja, drveta, kore i drvenog materijala za pakovanje;

- b) premještanje pod službenim nadzorom do objekata za toplotno tretiranje, gdje se vrši toplotno tretiranje na temperaturi od minimum 56 °C u trajanju od najmanje 30 minuta;
- c) vraćanje drvenog materijala za pakovanje pod službenim nadzorom do mjesta otpremanja ili na lokaciju u blizini mjesta zadržavanja pošiljke (presretanja), radi prepakivanja pošiljke i uništavanje drvenog materijala za pakovanje.

## **Obavješćavanje o posebnom nadzoru i preduzetim fitosanitarnim mjerama**

### **Član 15**

O posebnom nadzoru iz člana 3 ovog pravilnika, obavještava se Evropska Komisija (o broju i veličini lokacija, broju uzoraka koje treba laboratorijski testirati, način vršenja posebnog nadzora) do 1. marta godine u kojoj treba da se vrši poseban nadzor, kao i o rezultatima posebnog nadzora iz predhodne godine.

Evropska Komisija i države članice obavještavaju se u roku od mjesec dana o:

- pojavljivanju borove nematode na području na kome ranije nije bila prisutna, kao i o uspostavljanju obilježenog područja sa nazivom lokacije i opisom obilježenog područja;
- o izmjenama u obilježenom području;
- ukidanju obilježenog područja.

U slučaju iskorjenjivanja borove nematode, obavještenje iz stava 2 ovog člana uključuje i fitosanitarne mjere koje su preduzete i koje se planiraju preduzeti u skladu sa čl. 7 i 8 ovog pravilnika i dostavlja se svake godine do 1. marta godine u kojoj se iskorjenjivanje sprovodi.

Ukoliko se vrši suzbijanje borove nematode iz člana 9 ovog pravilnika, obavještenje se dostavlja odmah i sadrži i razloge za primjenu mjera suzbijanja, i opis fitosanitarnih mjera koje se odnose na sječu, uzorkovanje, testiranje, uklanjanje i uništavanje osjetljivog bilja, plan i organizaciju posebnog nadzora uključujući broj pregleda, planiranih uzoraka i laboratorijskih analiza koje treba sprovesti.

Izvjestaj o rezultatima fitosanitarnih mjera iz čl. 7, 8 i 9 ovog pravilnika koje su preduzete u predhodnoj godini dostavlja se Evroskoj Komisiji i državama članicama do 1. marta svake godine, kao i obavještenje iz člana 10 ovog pravilnika.

Izvjestaj iz stava 5 ovog člana, sadrži: nazive i broj lokacija na kojima je utvrđeno prisustvo borove nematode, sa kartografskim prikazom, broj bilja lošeg zdravstvenog stanja, uginulog bilja, posječenog, uzorkovanog i testiranog kao i rezultate tih testiranja.

O službenim kontrolama iz člana 13 st. 1 do 4 ovog pravilnika, obavještava se Evropska Komisija i države članice jednom mjesečno, a o službenim kontrolama iz stava 5 jednom godišnje do 1. marta, a u slučaju potvrđenog prisustva borove nematode obavještenje se dostavlja odmah.

Evropska Komisija i države članice obavještavaju se o objektima u kojima se sprovode fitosanitarne mjere tretiranja i označavanja.

Krizni plan iz člana 5 ovog pravilnika, dostavlja se na zahtjev Evropske Komisije.

**Primjena  
Član 16**

Odredbe člana 15 ovog pravilnika, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji.

**Stupanje na snagu  
Član 17**

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

\* U ovaj pravilnik prenešena je:

- Odluka Komisije 2012/535/EU od 26. septembra 2012. godine (Commission Implementing Decision of 26 September 2012 on emergency measures to prevent the spread within the Union of *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle et al. (the pine wood nematode) (notified under document C(2012) 6543) (2012/535/EU)

**Broj,**

**MINISTAR,**

**Podgorica, 27. februara 2014. godine**

**Prof. dr Petar Ivanović**